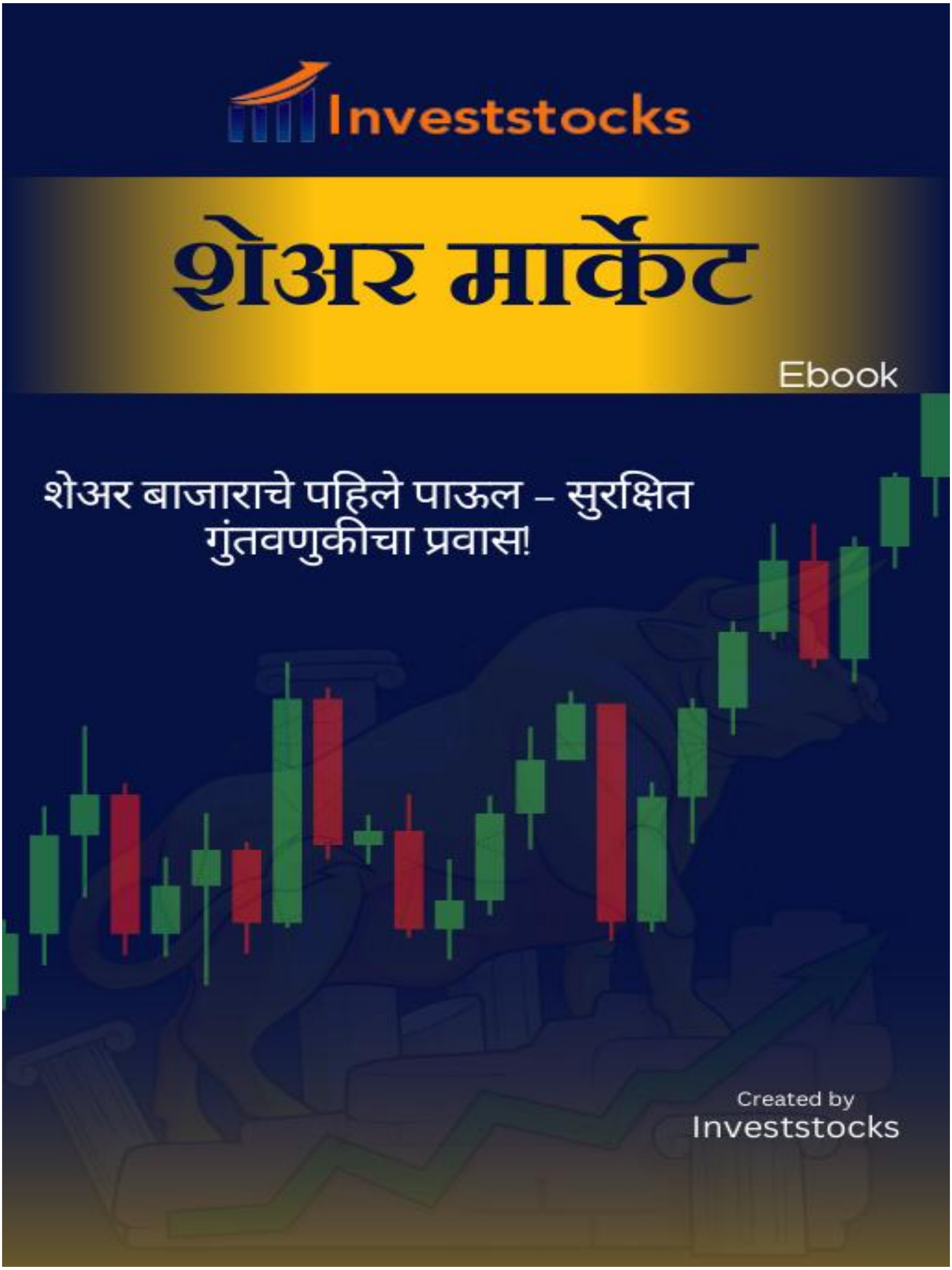
Investstocks
शेअर मार्केट
Ebook
शेअर बाजाराचे पहिले पाऊल – सुरक्षित गुंतवणुकीचा प्रवास!
Created by
Investstocks

अनुक्रमणिका (INDEX)

❖ शेअर बाजार संकल्पना (कॅश मार्केट)

- ✓ गुंतवणुकीची साधने (Source Of Investment) --------- 4
- ✓ जोखीम व परतावा चार्ट (Risk & Return Chart) --------- 5
- ✓ भारतीय बाजाराची रूपरेखा (Overviews Of Indian Market) ---------- 6
- ✓ भारतीय शेअर बाजारच्या वेळा (Market Time) ---------- 7
- ✓ शेअर मार्केट म्हणजे काय? ---------- 7
- ✓ शेअर म्हणजे काय? ---------- 8
- ✓ शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक करण्याचे फायदे ----------- 8
- ✓ शेअर मार्केट टर्मिनॉलॉजी: (Market Terminology) -------- 10
- ✓ आयपीओ (IPO - Initial Public Offering) ---------- 13
- ✓ मार्केट सेक्टर (Market Sector's) ----------- 15
- ✓ ट्रेंड (Trend) ----------- 18
- ✓ ट्रेडिंग ऑर्डर (Trading Order) ---------- 20
- ✓ मार्केट कॅपिटलायझेशन (Market Capitalization) --------- 22
- ✓ शेअर बाजाराची रचना (Stock Market Structure) ---------- 28
- ✓ दीर्घकालीन गुंतवणूकीचे फायदे(Benefits Of Long Term Investment) ---------- 31
- ✓ कंपाउंडिंगची ताकद (Power of Compounding) --------- 32
- ✓ म्युच्युअल फंड (Mutual Fund) --------- 34
- ✓ कर व्यवस्थापन (Taxation) --------- 36
- ✓ 10 गोल्डन नियम --------- 38

मनोगत

नमस्कार मित्रानो Investstocks मध्ये तुमचे स्वागत आहे.

"हे ईबूक लिहण्याचा आमचा उद्देश एवढाच आहे,की इंग्लिश / हिंदीतून शेअर मार्केट शिकणे अवघड जाते हेच डोळ्यासमोर ठेऊन आपल्या मराठी माणसांना मराठी भाषेतून ज्ञान वाटण्याचा हा एक छोटासा प्रयत्न आहे ."

आज पर्यन्त मराठी माणसांमध्ये शेअर मार्केट म्हणजे सट्टा-बाजार/ जुगार असाच समज होता पण तो आता बदलू लागला आहे. कारण आजचा तरुण शेअर मार्केटकडे सकारात्मकपणे पाहत आहे, समजून घेत आहे पण अर्धवट माहिती किंवा कोणाचे तरी ऐकून स्वत: चा तोटा करून घेत आहे. त्या तरुणांसाठी हे पुस्तक खूप फायदेशीर ठरू शकते.

अजूनही काही लोकांना शेअर मार्केट मध्ये येण्यासाठी काय करावे हे माहीत नाही आणि त्याचसाठी आम्ही हे ईबूक बनवले आहे. या ईबूक मध्ये अगदी साध्या-सरळ भाषेमध्ये शेअर मार्केट ची माहिती देण्याचा प्रयत्न केला आहे .

या पुस्तकात दिलेली सर्व माहिती ही फक्त अभ्यासाकरीता दिली आहे,आपण जर गुंतवणुकीचा निर्णय घेणार असाल तर अभ्यास आणि सारासार विचार करून किंवा एखाद्या चांगल्या Financial Advisor कडून सल्ला घेऊनच गुंतवणूक करणे अपेक्षित आहे.या ईबूक मधून आम्ही शेअर मार्केटची ओळख करून देण्याच्या पर्यन्त केला आहे बाकी तुम्हाला पूर्ण माहिती पाहिजे असेल तर तुम्ही कॉल करून किवा ऑफिस ला भेट देऊ शकता.

धन्यवाद ....!!!

आपला

INVESTSTOCKS OFFICIAL

(PUNE)

❖ गुंतवणूक करण्याची साधने (Source Of Investment)

1. सोने (Gold):

- सोने हा गुंतवणूकीचा एक आकर्षक पर्याय आहे जो दीर्घकालीन सुरक्षितता,मूल्यवृद्धी, आणि आर्थिक स्थैर्य यांसाठी महत्त्वपूर्ण मानला जातो.

2. बँक एफडी (Fixed Deposit):

- FD म्हणजे एका निश्चित कालावधीसाठी ठराविक व्याजदरावर बँकेत ठेवी ठेवण्याची एक सुरक्षित गुंतवणूक योजना आहे.

3. रिअल इस्टेट (Real Estate):

- भांडवल गुंतवणूक करून घर,जमीन खरेदी करणे.रिअल इस्टेटमध्ये दीर्घकालीन परतावा मिळू शकतो.

4. शेअर्स (Shares):

- कंपन्यांच्या शेअर्समध्ये गुंतवणूक करून आपण त्या कंपनीचे भागधारक बनतो. शेअर्सची किंमत वाढली तर तो शेअर विकून चांगला नफा कमवण्याची संधी असते.

5 . म्युच्युअल फंड्स (Mutual Funds):

- म्युच्युअल फंड म्हणजे अनेक गुंतवणूकदारांचे पैसे एकत्र करून त्यांचा गुंतवणूक तज्ञाद्वारे विविध साधनामध्ये (शेअर्स, बाँड्स,गोल्ड इ.) दीर्घकालीन गुंतवणूक करून चांगला परतावा मिळवू शिकतो.

6 . बाँड्स (Bonds):

- बाँड्स म्हणजे एक प्रकारचा कर्ज; तुम्ही सरकार किंवा कंपन्यांना पैसे देऊन त्यांना व्याजाच्या रूपात परतावा घेता येतो.

7. विमा (Insurance):

- विमा म्हणजे तुम्हाला किंवा तुमच्या मालमत्तेला विशिष्ट धोके किंवा घटनांच्या नुकसानीपासून संरक्षण देणारी एक आर्थिक सुरक्षा योजना आहे.

8. कॉमोडिटी (Commodity):

- सोने, चांदी, कच्चे तेल, व कृषी उत्पादने यांसारख्या वस्तूंमध्ये गुंतवणूक करता येते.

9. पेंशन फंड (Pension Funds):

- दीर्घकालीन गुंतवणूक योजना जी निवृत्तीच्या काळात सुरक्षितता व स्थिरता प्रदान करते.

❖ जोखीम व परतावा चार्ट (Risk & Return)

गुंतवणूक साधने	जोखीम	अपेक्षित परतावा
गोल्ड	कमी	कमी
रिअल इस्टेट	मध्यम	मध्यम ते उच्च
बँक एफडी (Fixed Deposit)	कमी	कमी
म्युच्युअल फंड्स	मध्यम ते उच्च	मध्यम ते उच्च
शेअर्स	उच्च	उच्च
कॉमोडिटी	उच्च	उच्च
विमा	कमी	कमी
बॉंड्स	कमी	कमी
पेंशन फंड्स	कमी ते मध्यम	मध्यम

गुंतवणूकीची साधने आणि जोखीम-परतावा चार्ट सुरवातीला दाखवण्याचे कारण हेच आहे की जर तुम्हाला शेअर मार्केट मधून उच्च परतावा घ्यायचा विचार केला असेल तर आपल्याला शेअर मार्केट मधील जोखमेचा ही विचार करावा लागेल. आणि ही जोखीम आपण मार्केटचा अभ्यास करूनच कमी करू शकतो .

तुम्हाला हे पुस्तक शेअर मार्केटच्या तुमच्या संकल्पना क्लियर करून तुम्हाला मार्केट मधील गुंतवणूकित नक्कीच मदत करेल अशी आशा करतो.

❖ भारतीय बाजाराची रूपरेखा (Overviews Of Indian Market)

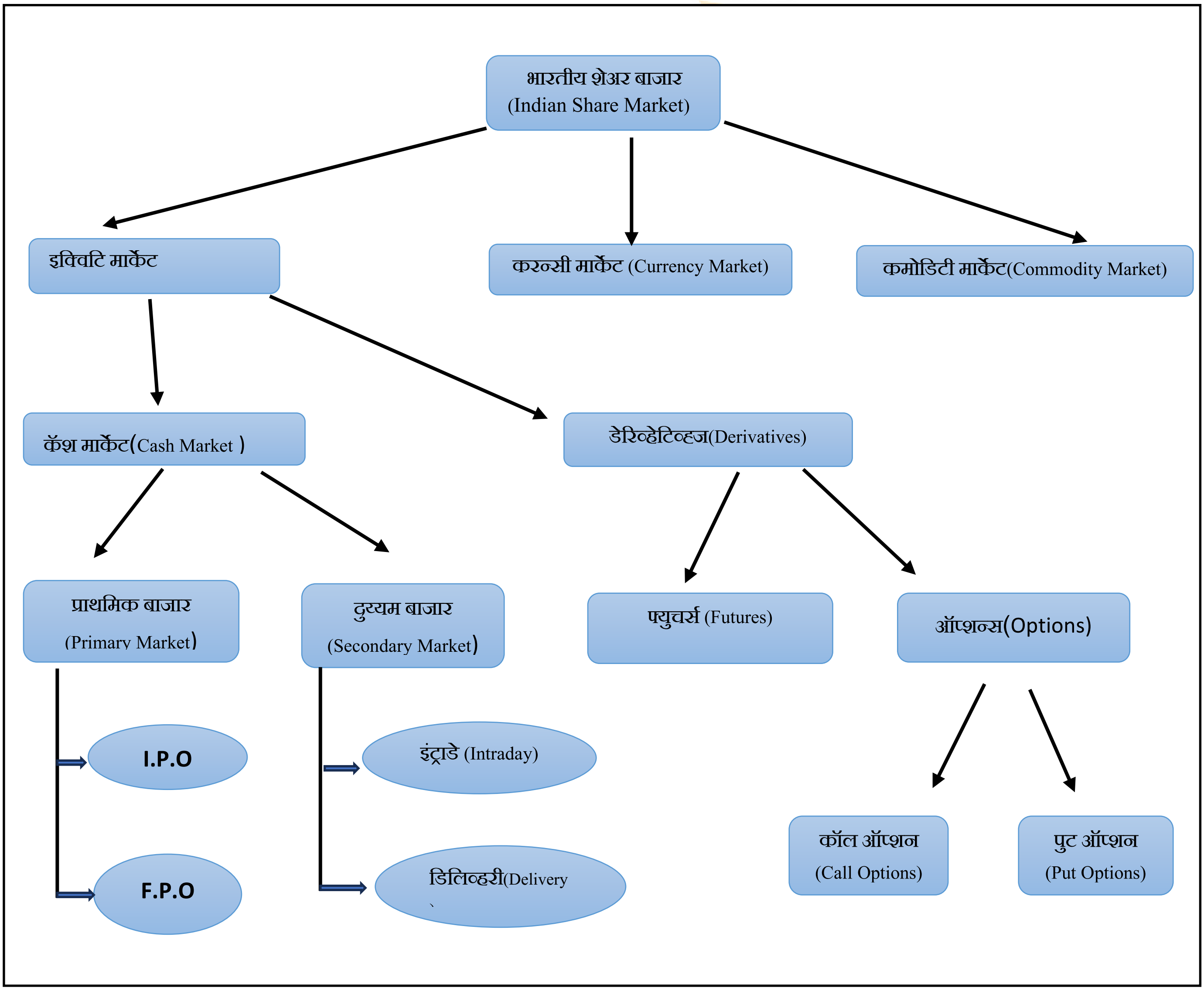

❖ भारतीय शेअर बाजारच्या वेळा

1. **इक्विटि मार्केट (Equity Market)**
   - Pre-Opening Session: सकाळी 9:00 ते 9:15
   - Normal Trading Session : सकाळी 9:15 ते दुपारी 3:30

2. **करन्सी मार्केट (Currency Market)**
   - सकाळी 9:00 ते संध्याकाळी 5:00

3. **कमोडिटी मार्केट (Commodity Market)**
   - मल्टी कमोडिटी एक्सचेंज (MCX) सकाळी 09:00 ते रात्री 11:30/11:55
   - एनसीडीईएक्स (NCDEX) : सकाळी 09:00 ते संध्याकाळी 5.00

❖ शेअर मार्केट म्हणजे काय?

शेअर मार्केट म्हणजे एक असा बाजार जिथे कंपन्यांचे शेअर्स (किंवा इक्विटी) खरेदी आणि विक्री केले जाते. ज्याला आपण भारतीय भाषेत "शेअर बाजार" किंवा "शेअर मार्केट" म्हणतो. या बाजारात कंपन्यांचे शेअर्स खरेदी करून आपण त्या कंपन्यांचे भागधारक बनतो आणि त्यामधून नफा मिळवू शकतो.

शेअर मार्केटमध्ये मुख्यत: दोन प्रकारचे बाजार आहेत.

1. **प्राथमिक बाजार (Primary Market)**:

   येथे कंपन्या प्रथमच आपले शेअर्स विकण्यासाठी सार्वजनिकपणे ऑफर करतात. यालाच आपण आयपीओ (IPO - Initial Public Offering) म्हणतो.

2. **दुय्यम बाजार (Secondary Market)**:
   येथे आधीच खरेदी केलेले शेअर्स खरेदीदार आणि विक्रेते एकमेकांमध्ये खरेदी-विक्री करतात. भारतात यासाठी मुख्यत: BSE (Bombay Stock Exchange) आणि NSE (National Stock Exchange) या दोन प्रमुख एक्स्चेंज आहेत.

❖ शेअर म्हणजे काय?

"शेअर" म्हणजे एका कंपनीचा एकक भाग. जेव्हा तुम्ही एका कंपनीचे शेअर्स खरेदी करता, तेव्हा तुम्ही त्या कंपनीचे भागधारक बनता.तसेच त्या कंपनीचा शेअर वाढीचा फायदा घेऊ शकता. शेअर खरेदी केल्याने तुम्हाला कंपनीच्या नफ्यात भागीदार होण्याचा हक्क मिळतो,त्यामुळे तुम्हाला त्या कंपनीचा डिव्हिडंड (नफा वाटप),बोनस (शेअर वर शेअर मोफत) मिळण्याचा अधिकार प्राप्त होतो .

उदाहरण:

1. **कंपनी**: ABC टेक्नोलॉजीज" नावाची एक कंपनी आहे.
2. **शेअर्सचे खरेदी**: या कंपनीने 1,00,000 शेअर्स बाजारात विक्रीस काढले आहे. समजा तुम्ही त्यामध्ये 1,000 शेअर्स खरेदी केले तर त्यामुळे तुम्ही त्या कंपनीच्या 1% (1,000 शेअर्स / 1,00,000 शेअर्स) मालक बनता.
3. **डिव्हिडंड**: कंपनी आपल्या नफ्यातून प्रत्येक शेअरला 10 रुपये डिव्हिडंड वितरित केला तर तुम्हाला 1,000 शेअर्सपाठीमागे 10,000 रुपये (1,000 शेअर्स × 10 रुपये) डिव्हिडंड मिळेल.
4. **मार्केट प्राइस**: जर कंपनीच्या शेअरची किंमत 100 रुपये असेल आणि तुम्हाला हे शेअर्स विकायचे असतील, तर तुम्ही 1,000 शेअर्ससाठी 1,00,000 रुपये (1,000 शेअर्स × 100 रुपये) मिळवू शकता.

❖ शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक करण्याचे फायदे

1. उच्च परतावा (High Returns):

- शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक केल्यास दीर्घकालीन दृष्टिकोनात उच्च परतावा मिळवण्याची संधी असते. अनेक कंपन्यांच्या शेअर्सची किंमत वेळेनुसार वाढते, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना चांगला नफा मिळतो.

2. डिव्हिडंड्स (Dividends):

- काही कंपन्या त्यांच्या नफ्यातून डिव्हिडंड्स वितरित करतात. यामुळे तुम्हाला तुमच्या गुंतवणुकीवर नियमित उत्पन्न मिळवता येते.

3. विविधता (Diversification):

- शेअर मार्केटमध्ये विविध कंपन्यांमध्ये गुंतवणूक करून तुम्ही तुमच्या पोर्टफोलियोमध्ये विविधता आणू शकता. विविधता तुम्हाला जोखीम कमी करण्यात मदत करते.

4. सुलभता आणि उपलब्धता (Accessibility):

- आजकाल ऑनलाइन ट्रेडिंग प्लॅटफॉर्म्समुळे शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक करणे खूप सोपे झाले आहे. तुम्ही तुमच्या घरातूनच गुंतवणूक करू शकता.

5. लिक्विडिटी (Liquidity):

- शेअर बाजारात गुंतवणूक केल्याने तुम्हाला तुमच्या शेअर्स जलद विकून पैसे मिळवण्याची संधी असते. म्हणजे तुम्ही आवश्यकतेनुसार तुमची गुंतवणूक सहजपणे विकू शकता.

6. संपत्तीचा विकास (Wealth Creation):

- दीर्घकालीन गुंतवणूक केल्यास तुमच्या संपत्तीत वाढ होऊ शकते, ज्यामुळे तुम्ही आर्थिक स्थिरता आणि स्वतंत्रता साधू शकता.

7. आर्थिक शिक्षण (Financial Education):

- शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक केल्याने तुम्हाला बाजाराचे आणि कंपन्यांचे ज्ञान मिळते, ज्यामुळे तुम्ही आर्थिक निर्णय अधिक चांगल्या पद्धतीने घेऊ शकता.

8. बोनस शेअर (Bonus Share):

- बोनस शेअर म्हणजे कंपनीच्या विद्यमान शेअरधारकांना त्यांच्या मालकीच्या शेअर्सच्या प्रमाणात अतिरिक्त शेअर्स दिले जाणे. हे शेअर्स कंपनीच्या नफ्यातून किंवा संचित नफ्यातून वितरित केले जातात, आणि यासाठी शेअरधारकांना कोणतीही अतिरिक्त किंमत चुकवावी लागत नाही.

9. पॅसिव्ह इनकम (Passive Income):

- दीर्घकालीन गुंतवणूक आणि डिव्हिडंड्सच्या माध्यमातून तुम्ही पॅसिव्ह इनकम साधू शकता.

❖ शेअर मार्केट टर्मिनॉलॉजी: (Market Terminology)

1. बाय & सेल ऑर्डर (Buy & Sell Order):

- शेअर खरेदी किंवा विक्रीसाठी दिलेले निर्देश.

2. स्टॉप लॉस (Stop Loss):

- जो गुंतवणूकदाराला नुकसान कमी करण्यासाठी एक निश्चित किंमत गाठल्यास शेअर्स विकण्यास लावलेले ऑर्डर.

3. टार्गेट (Target):

- गुंतवणूक करण्यासाठी ठरवलेली एक निश्चित किंमत किंवा नफा, ज्यावर गुंतवणूकदार आपली शेअर्स विकण्याचा विचार करतो. हे एक प्रकारचे आर्थिक लक्ष्य आहे, जे गुंतवणूकदार आपल्या गुंतवणुकीसाठी सेट करतो.
- गुंतवणूकदार एक निश्चित किंमत ठरवतो, ज्यावर तो विक्री करण्याची योजना करतो. उदाहरणार्थ, तुम्ही एका कंपनीच्या शेअरची किंमत 100 रुपये आहे आणि तुम्ही 120 रुपयांवर विक्रीचा टार्गेट ठरवला आहे. जर शेअर 120 रुपये झाला, तर तुम्ही विक्री करता.

4. हाय (High):

- हाय म्हणजे एक विशिष्ट कालावधीत (दिवस, आठवडा, महिना, इ.) शेअरची सर्वात उच्च किंमत.
- **उदाहरण**: जर एका दिवसात "XYZ कंपनी"च्या शेअरची उच्च किंमत 150 रुपये असेल, तर ते त्या दिवशीच्या हाय म्हणून मानले जाईल.

5. लो (Low):

- लो म्हणजे एक विशिष्ट कालावधीत शेअरची सर्वात कमी किंमत.
- **उदाहरण**: जर एका दिवसात "XYZ कंपनी"च्या शेअरची कमी किंमत 100 रुपये असेल, तर ते त्या दिवशीच्या लो म्हणून मानले जाईल.

6. ओपन (Open):

- ट्रेडिंग दिवसाच्या सुरूवातीला,म्हणजे मार्केट उघडल्या-उघडल्या असलेले शेअरची किंमत म्हणजे त्या शेअरची ओपन प्राइस.

- **उदाहरण**: जर "XYZ कंपनी"च्या शेअरची ओपन किंमत 100 रुपये असेल, तर ते ट्रेडिंग दिवसाच्या सुरुवातीस ग्राहकांना त्या किंमतीत उपलब्ध असतील.

7. क्लोज (Close):

- ट्रेडिंग दिवसाच्या समाप्तीवर, म्हणजे मार्केट बंद झाल्यावर एका शेअरची किंमत.
- **उदाहरण**: जर "XYZ कंपनी"च्या शेअरची क्लोज किंमत 110 रुपये आहे, तर हे ट्रेडिंग दिवसाच्या शेवटी म्हणजे 3.30 Pm तो शेअर 110 ला क्लोज झाला असे समजावे.

8. रिस्क (Risk):

- गुंतवणुकीत होणारे संभाव्य नुकसान किंवा हानी.

9. परतावा (Return):

परतावा म्हणजे गुंतवणूक केल्यानंतर तुम्हाला मिळणारा लाभ किंवा नफा.

10. बुल मार्केट (Bull Market):

- एक मार्केट स्थिती जिथे शेअरची किंमत वाढत आहे आणि सामान्यत: गुंतवणूकदारांचा आशावादी दृष्टिकोन असतो.

11. बेअर मार्केट (Bear Market):

- एक मार्केट स्थिती जिथे शेअरची किंमत कमी होत आहे आणि गुंतवणूकदारांमध्ये नकारात्मकता असते.

12. एक्सचेंज (Exchange):

- एक अधिकृत संस्था जिथे शेअर्स खरेदी आणि विक्री होते,जसे की BSE (Bombay Stock Exchange) आणि NSE (National Stock Exchange).

13. इंडेक्स (Index):

- **इंडेक्स** म्हणजे बाजारातील विविध शेअरच्या किंमतींचा एकत्रित मोजमाप, जो बाजाराच्या एकूण परफॉरमन्सचा अंदाज दर्शवतो. इंडेक्स गुंतवणूकदारांना विशिष्ट बाजारातील किंवा क्षेत्रातील मूळ प्रवृत्तींवर नजर ठेवण्यास मदत करतो.

प्रमुख इंडेक्सचे प्रकार:

1. **सेंसेक्स (Sensex):**
    - हा BSE (Bombay Stock Exchange) चा प्रमुख इंडेक्स आहे. या इंडेक्समध्ये 30 सर्वात मोठ्या आणि आर्थिकदृष्ट्या मजबूत कंपन्यांच्या शेअर्सचा समावेश आहे.
    - सेंसेक्सचा उच्च स्तर अर्थव्यवस्थेच्या वाढीचे प्रतिनिधित्व करतो.
2. **निफ्टी 50 (Nifty 50):**
    - हा NSE (National Stock Exchange) चा प्रमुख इंडेक्स आहे, ज्यात 50 प्रमुख कंपन्यांच्या शेअर्सचा समावेश आहे.
    - निफ्टी 50 भारतीय शेअर बाजारातील एक महत्त्वाचा निर्देशांक आहे आणि बाजाराच्या चढ-उताराचे मोजमाप करतो.
3. **बँक निफ्टी (Bank Nifty):**
    - Nifty चा एक उप-इंडेक्स आहे, ज्यामध्ये भारतीय बँकिंग क्षेत्रातील 12 प्रमुख बँकांचे शेअर्स समाविष्ट असतात.
    - बँकिंग क्षेत्रातील परफॉरमन्सचे प्रतिनिधित्व करते.

11. फंडामेंटल एनालिसिस (Fundamental Analysis):

- कंपनीच्या आर्थिक परिस्थितीचा तसेच कंपनीच्या कामगिरीचा अभ्यास करून गुंतवणूकदार गुंतवणूकीचा निर्णय घेतात.
- एखादी कपनी कशी काम करते, या कपनीची आर्थिक स्थिति कशी आहे, ती कंपनी इतर तुलनेत किती प्रगती करते, कपनी वर काही कर्ज आहे का ? कपनीचे वार्षिक उत्पन्न कसे आहे, ते कमी होत आहे का वाढत आहे,हे जाणून घेने म्हणजे **फंडामेंटल एनालिसिस**.थोडयात सागायच झाले तर कंपनीचे मागचे रेकॉर्ड पाहून कंपनीच्या भविष्यातील प्रगतीचा आढावा घेणे.

12. टेक्निकल एनालिसिस (Technical Analysis):

- मार्केट डेटा आणि किंमतींच्या चार्ट्सच्या आधारे गुंतवणूकदार गुंतवणूकीचा निर्णय घेतात.

❖ आयपीओ (IPO - Initial Public Offering)

IPO म्हणजे एक प्रक्रिया ज्याद्वारे एक कंपनी आपल्या शेअर्सला सार्वजनिकपणे विक्रीसाठी बाजारात आणते. हा एक महत्त्वाचे टप्पा आहे जेव्हा एक खासगी कंपनी सार्वजनिक कंपनी बनते आणि गुंतवणूकदारांना शेअर्स खरेदी करण्याची संधी देते.

आयपीओचे फायदे:

1. **कपिटल वाढ**: आयपीओद्वारे कंपनी नवीन भांडवल मिळवते, ज्यामुळे तिचे विस्तार आणि विकासासाठी निधी उपलब्ध होतो.
2. **ब्रँड वॅल्यू** : सार्वजनिक कंपनी बनल्यावर कंपनीची ब्रँड वॅल्यू वाढते.
3. **कंपनीची मालकी**: आयपीओद्वारे कंपनीचे मालकीचे प्रमाण विस्तारित होते, कारण अधिक लोक कंपनीचे शेअर धारक बनतात.
4. **गुंतवणूकदारांना संधी**: गुंतवणूकदारांना नवीन कंपन्यांमध्ये गुंतवणूक करण्याची संधी मिळते.

उदाहरण:

समजा, "ABC टेक्नोलॉजीज"ने आयपीओ जाहीर केला आणि 1,00,000 शेअर्स 100 रुपये प्रति शेअरवर ऑफर केले. जर गुंतवणूकदारांनी 80,000 शेअर्स खरेदी केले, तर कंपनीने 80,00,000 रुपये (80,000 शेअर्स × 100 रुपये) भांडवल उभे केले.

आयपीओचे प्रकार

मित्रांनो आयपीओचे प्रामुख्याने दोन प्रकार पडतात-

- बूक बिल्ड आयपीओ (Book-Build IPO)
- फिक्स्ड प्राइस आयपीओ (Fixed Price IPO)

बूक बिल्ड आयपीओ (Book-Build IPO)

या प्रकारात अगोदर 20% शेअर वरती बोली लावण्यात येते आणि नंतर एक प्राइस बँड निच्छित करण्यात येतो, उदारणार्थ 150-200 याप्रकारे.

फिक्स्ड प्राइस आयपीओ (Fixed Price IPO)

तुम्हाला नावावरून अंदाज आलाच असेल की या प्रकारात आयपीओ मधील शेअर ची किंमत फिक्स्ड असते.

या प्रकारात आयपीओची खरी मागणी बाजारात किती आहे याचा अंदाज लागत नाही.

आयपीओ क्लोज झाल्या नंतरच त्या कंपनीची बाजारातील मागणी कळते कारण त्या नंतर शेअर मार्केट मध्ये ट्रेड व्हायला लागतात.

❖ **आयपीओशी निगडीत काही संकल्पना**

- Opening Date – ज्या तारखेला आयपीओ सर्व लोकांसाठी खुला करण्यात येतो ती तारीख.
- Closing Date – आयपीओ मध्ये गुंतवणूक करण्याची शेवटची तारीख.
- Allotment Date – ज्या तारखेला शेअर वाटपाची माहिती मिळते.
- Refund Date – जर तुम्हाला आयपीओ मध्ये शेअर नाही भेटले तर तुमची रक्कम तुमच्या खात्यात जमा होण्याची तारीख.
- Date Credit of Shares – या तारखेला तुम्हाला मिळालेले शेअर्स तुमच्या डेमॅट खात्यात जमा होतात.

Investstocks

❖ मार्केट सेक्टर (Market Sector's)

मार्केट सेक्टर म्हणजे एक विशिष्ट उद्योग किंवा क्षेत्र ज्यात एकत्रित कंपन्या समान प्रकारचे उत्पादन किंवा सेवा पुरवतात. शेअर बाजारात विविध मार्केट सेक्टर असतात, ज्याच्या आधारे विश्लेषक आणि गुंतवणूकदार बाजाराचे वर्गीकरण करतात आणि गुंतवणुकीचे निर्णय घेतात.

✓ प्रमुख मार्केट सेक्टर्स

१. टेक्नॉलॉजी सेक्टर (Information Technology Sector):

- या क्षेत्रात तंत्रज्ञानावर आधारित उत्पादनं आणि सेवांची निर्मिती करणाऱ्या कंपन्या येतात.
- **उदाहरण:** सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, इंटरनेट सेवा, आणि सेमीकंडक्टर उत्पादन करणाऱ्या कंपन्या.
- **उदाहरण कंपन्या:** TCS,Wipro,Techm

२ . बँकिंग आणि वित्तीय सेवा (Banking and Financial Services)

बँकिंग आणि वित्तीय सेक्टरमध्ये बँका, विमा कंपन्या, गुंतवणूक कंपन्या, आणि अन्य वित्तीय सेवा पुरवणाऱ्या कंपन्या येतात.

- **उदाहरण कंपन्या:** HDFC Bank, ICICI Bank, SBI Bank,Kotak Bank.

३. फार्मास्युटिकल्स आणि हेल्थकेअर (Pharmaceuticals & Healthcare):

- या क्षेत्रात औषधनिर्मिती, वैद्यकीय उपकरणं, हॉस्पिटल्स, आणि आरोग्य सेवांशी संबंधित कंपन्या येतात.
- **उदाहरण कंपन्या:** Sunpharma,Lupin,Apollo Hospitals,Cipla etc

४. उर्जा क्षेत्र (Energy Sector):

- उर्जा निर्माण,वितरण,आणि पुरवठा करणाऱ्या कंपन्या या क्षेत्रात येतात.यात पेट्रोलियम,गॅस, आणि पुनर्नवीकरणीय उर्जेच्या कंपन्या सामील होतात.

- **उदाहरण कंपन्या:** ONGC, Reliance Industries,Gail,Oil India Ltd.

५. ऑटोमोबाइल्स (Automobiles):

- या क्षेत्रामध्ये कार, मोटारसायकल, ट्रक, बस, तसेच त्यांचे सुटे भाग तयार करणाऱ्या कंपन्या येतात.
- अर्थव्यवस्थेच्या स्थितीनुसार या क्षेत्रात वाढ होत असते. ऑटो सेक्टरमध्ये इलेक्ट्रिक वाहनांची मागणी वाढल्यामुळे या क्षेत्रात सध्या खूप बदल होत आहेत.
- **उदाहरण कंपन्या:** Maruti Suzuki, Tata Motors,TVS Motors,Bajaj Auto.

६. फास्ट मूविंग कंझ्युमर गुड्स (FMCG - Fast Moving Consumer Goods)

- FMCG सेक्टरमध्ये खाद्यपदार्थ, पेय, स्वच्छता उत्पादने, सौंदर्य प्रसाधने यासारख्या दैनंदिन वापराच्या वस्तूंचा समावेश होतो.
- या क्षेत्रामध्ये गुंतवणूक सुरक्षित मानली जाते कारण आर्थिक मंदीच्या काळातही आवश्यक वस्तूंची मागणी कमी होत नाही.
- **उदाहरण कंपन्या:** Nestle, Hindustan Unilever, ITC.

७. इंडस्ट्रियल्स सेक्टर (Industrials Sector):

- या क्षेत्रात उत्पादन, बांधकाम, आणि औद्योगिक सेवा पुरवणाऱ्या कंपन्या येतात.
- **उदाहरण:** विमान वाहतूक, संरक्षण, बांधकाम उपकरणं, आणि वाहतूक सेवा.
- **उदाहरण कंपन्या:** L&T, Siemens, Boeing.

८. रिअल इस्टेट सेक्टर (Real Estate Sector):

- रिअल इस्टेट क्षेत्रात जमीन, घरं, आणि व्यावसायिक मालमत्तांचा विकास, विक्री, आणि व्यवस्थापन करणाऱ्या कंपन्या येतात.
- **उदाहरण कंपन्या:** DLF, Godrej Properties, Sobha Ltd.

९. टेलिकॉम (Telecom):

- टेलिकॉम क्षेत्रामध्ये मोबाईल नेटवर्क, इंटरनेट सेवा प्रदाते, तंत्रज्ञान सेवा प्रदाते यांचा समावेश होतो.
- डिजिटल क्रांती आणि 5G यासारख्या तंत्रज्ञानामुळे हा सेक्टर झपाट्याने वाढत आहे.

उदाहरण कंपन्या: Bharti Airtel, Vodafone,Idea.

१०. युटिलिटीज सेक्टर (Utilities Sector):

- या क्षेत्रात वीज, गॅस, पाणी आणि अन्य आवश्यक सेवांचा पुरवठा करणाऱ्या कंपन्या येतात.
- **उदाहरण कंपन्या:** NTPC, Tata Power, GAIL.

११. मेटल्स आणि माइनिंग (Metals & Mining):

- या क्षेत्रामध्ये लोह, स्टील, ॲल्युमिनियम, सोने, इतर धातूंचे उत्पादन करणाऱ्या कंपन्या येतात.
- बांधकाम आणि ऑटोमोबाइल उद्योगांमध्ये मागणी वाढल्यास या क्षेत्रावर सकारात्मक परिणाम होतो..
- **उदाहरण कंपन्या:** Tata Steel, Hindalco,Jindal Steel.

१२ . मीडिया आणि मनोरंजन (Media & Entertainment)

- टीव्ही, फिल्म्स, ओटीटी, गेमिंग, आणि जाहिराती यांचा समावेश या क्षेत्रात होतो.
- डिजिटल मीडिया आणि ओटीटी प्लॅटफॉर्मच्या उदयानंतर हा क्षेत्रात वेगाने विस्तार झाला आहे.
- **उदाहरण कंपन्या:** Sun TV,Dish TV,PVR INOX LTD.

❖ ट्रेंड (Trend)

जे बाजाराच्या दिशा आणि सध्य:स्थिती दर्शवतात . प्रत्येक ट्रेंडच्या विशिष्ट गुणधर्म असतात, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना त्यांच्या गुंतवणुकीसाठी योग्य निर्णय घेण्यास मदत होते. खालीलप्रमाणे प्रमुख ट्रेंडचे ३ प्रकार आहेत.

1. बुल ट्रेंड (Bull Trend):

- “जेव्हा बाजारात शेअरच्या किंमती वाढत जातात, तेव्हा ते बुल ट्रेंड म्हणून ओळखले जाते.”
- बुल ट्रेंड मध्ये गुंतवणूकदार सकारात्मक असतात, मागणी जास्त असते, आणि आर्थिक वातावरण उत्तम असते.
- **उदाहरण**: बाजारातील मोठ्या प्रमाणात मागणी वाढते & मागणी वाढल्यामुळे शेअर च्या किमतीही वाढू लागतात.

2. बेअर ट्रेंड (Bear Trend):

- “जेव्हा बाजारात शेअरच्या किंमती कमी होत जातात, तेव्हा ते बेअर ट्रेंड म्हणून ओळखले जाते.”
- गुंतवणूकदार नकारात्मक असतात, मागणी कमी होते, आणि आर्थिक वातावरण कमजोर असते.

- **उदाहरण**: बाजारातील मागणी कमी होते & मागणी कमी झाल्यामुळे शेअर च्या किमतीही घट होऊ लागते.

3. साइडवेज ट्रेंड (Sideways Trend):

- "या ट्रेंडमध्ये शेअरची किंमत एका विशिष्ट श्रेणीत स्थिर राहते, म्हणजे ना कमी आणि ना जास्त."
- बाजारात स्पष्ट दिशा नसते, आणि गुंतवणूकदार अनिश्चित असतात.
- **उदाहरण**: काही काळासाठी किंमत 100 ते 110 रुपयांच्या दरम्यान स्थिर राहते.

❖ ट्रेडिंग ऑर्डर (Trading Order)

ट्रेडिंग ॲप्समध्ये विविध प्रकारचे ऑर्डर असतात ज्यामध्ये तुम्ही शेअर किंवा इतर वित्तीय साधने खरेदी किंवा विक्री करू शकता. खाली काही प्रमुख ऑर्डर प्रकार दिले आहेत.

1. मार्केट ऑर्डर (Market Order)

- "सध्याच्या बाजारभावावर शेअर त्वरित खरेदी किंवा विक्री करण्यासाठी दिलेली ऑर्डर."
- मार्केटच्या चालू किमतीत शेअर खरेदी किंवा विक्री करण्यासाठी मार्केट ऑर्डर चा वापर केला जातो.

2. लिमिट ऑर्डर (Limit Order)

- "विशिष्ट किंमतीवर किंवा त्याहून अधिक किंमतीवर खरेदी किंवा विक्री करण्यासाठी दिलेली ऑर्डर."
- खरेदीसाठी दिलेली लिमिट ऑर्डर ही मार्केट किमतीच्या कमी किंमतीवरच ऑर्डर लावता येते, तर विक्रीसाठी दिलेली ऑर्डर त्याहून अधिक किंमतीवर लावता येते.
- **उदाहरण**: समजा टाटा मोटर्स चा चालू भाव ₹ 812 आहे,जर तुम्हाला टाटा मोटर्स खालच्या भावावर म्हणजे ₹ 810 ला खरेदी करायचा असेल तर तुम्ही ₹ 810 ची लिमिट ऑर्डर लाऊ शकता,जर दिवसभरात टाटा मोटर्स 810 पर्यन्त आला तर तो खरीदी होईल नाही तर ती लिमिट ऑर्डर 3.30 ला आपोआप निघून जाईल.

3. स्टॉप लॉस ऑर्डर (Stop-Loss Order)

- "शेअर ठराविक किंमतीपर्यंत पोहोचल्यावर किंवा खाली आल्यावर विक्री करण्यासाठी दिलेली ऑर्डर, ज्यामुळे नुकसान मर्यादित ठेवले जाते."
- *वापर*: शेअरच्या किंमतीत मोठ्या प्रमाणात घसरण झाल्यास नुकसान कमी करण्यासाठी .
- **उदाहरण**: समजा टाटा मोटर्स ₹ 812 वर खरीदी केला आहे. पण जर तो खाली येत असेल तर तुम्ही किती नुकसान सहन करू शकता त्याप्रमाणे स्टॉप लॉस लाऊ शकता. समजा आपण ₹

800 चा स्टॉप लॉस लावला तर एकाशेअर मागे ₹ 12 चे नुकसान होऊन आपली ऑर्डर बूक होईल.

4. टार्गेट लिमिट ऑर्डर (Target Limit Order)

- "शेअर ठराविक किंमतीवर पोहोचल्यावर शेअर मध्ये होणार नफा बूक करण्यासाठी आपण टार्गेट लिमिट ऑर्डर लाउ शकतो ."
- *वापर*: शेअरच्या किंमतीत मोठ्या प्रमाणात घसरण झाल्यास नुकसान कमी ठेवण्यासाठी.
- **उदाहरण**: समजा टाटा मोटर्स ₹ 812 वर खरीदी केला आहे.आता टाटा मोटर्स चा चालू भाव जर ₹ 830 असेल पाण तो तुम्हाला ₹ 835 ला विकायचा असेल तर तुम्ही ₹ 835 ची टार्गेट लिमिट ऑर्डर लाऊन ठेऊ शकता,जर टाटा मोटर दिवसभरात ₹ 835 ला आला तर तो शेअर ₹ 835 ला विकला जाईल.

6. डे ऑर्डर (Day Order)

- "ही ऑर्डर फक्त त्या दिवसाच्या ट्रेडिंगसाठी वैध असते."
- *वापर*: जर व्यवहार पूर्ण झाला नाही तर तो दिवस संपल्यानंतर ऑर्डर आपोआप रद्द होते.

Investstocks

7. बास्केट ऑर्डर (Basket Order)

- " या प्रकारच्या ऑर्डर मध्ये आपण एकाच वेळी नफा & नुकसान ची ऑर्डर लाऊ शकतो ."
- **उदाहरण**: समजा टाटा मोटर्स ₹ 812 वर खरीदी केला असेल तर आपण ₹ 800 चा स्टॉप-लॉस ऑर्डर आणि 835 ची टार्गेट ऑर्डर आपण बास्केट ऑर्डर मध्ये लाऊ शकतो.

❖ मार्केट कॅपिटलायझेशन (Market Capitalization)

मार्केट कॅपिटलायझेशन (Market Capitalization) म्हणजे कोणत्याही कंपनीच्या शेअर्सच्या एकूण बाजार मूल्याची मोजमाप पद्धत. हे कंपनीच्या आर्थिक स्थितीचा एक महत्त्वाचा संकेतक आहे आणि गुंतवणूकदारांना कंपनीच्या आकाराचे आणि तिच्या वित्तीय मूल्यांकन करण्यात मदत करते.

✓ मार्केट कॅपिटलायझेशनची मोजणी:

मार्केट कॅपिटलायझेशनची मोजणी खालील फॉर्मुल्याने केली जाते:

मार्केट कॅप=कंपनीचे एकूण शेअर्स×शेअरची किंमत

उदाहरणार्थ, जर एखाद्या कंपनीच्या 1,000,000 शेअर्स असतील आणि प्रत्येक शेअरची किंमत ₹100 असेल, तर त्या कंपनीची मार्केट कॅपिटलायझेशन ₹100,000,000 (₹100 मिलियन) असेल.

✓ मार्केट कॅपिटलायझेशनच्या श्रेण्या:

मार्केट कॅपिटलायझेशनवर आधारित कंपन्यांना तीन प्रमुख श्रेणींमध्ये वर्गीकृत केले जाते:

1. **मोठ्या कंपन्या (Large Cap):**
   - **मार्केट कॅप**: ₹20,000 कोटी किंवा त्याहून अधिक.
   - या कंपन्या स्थिर व Established असतात आणि उच्च विश्वासार्हता व स्थिरता प्रदान करतात.
   - **उदाहरण**: TATA MOTORS,SBIN,TCS,RELIANCE,INFY.

2. **मध्यम कंपन्या (Mid Cap):**
   - **मार्केट कॅप**: ₹5,000 कोटी ते ₹20,000 कोटी.
   - या कंपन्या वाढीच्या संभावनांसह असतात, परंतु त्यांच्यात थोडी जोखम असु शकते.
   - **उदाहरण**: POLYCAB,LUPIN,HDFCAMC,SRF LTD,IDEA

3. **लहान कंपन्या (Small Cap):**

   - **मार्केट कॅप**: ₹5,000 कोटी किंवा कमी.
   - या कंपन्या सामान्यतः उच्च जोखीम आणि उच्च नफा मिळवण्याच्या क्षमतेसह असतात.
   - **उदाहरण**: UCOBANK,MCX,CDSL,NBCC,FSL.

✓ **मार्केट कॅपिटलायझेशनचे महत्त्व:**

1. **गुंतवणुकीचा निर्णय**: मार्केट कॅपिटलायझेशन गुंतवणूकदारांना कंपनीच्या आकाराचा आणि स्थिरतेचा अंदाज घेण्यात मदत करते.
2. **सर्वसामान्य कंपन्यांची तुलना**: विविध कंपन्यांमध्ये तुलना करण्यासाठी मार्केट कॅपिटलायझेशन चा अभ्यास केला जातो.
3. **जोखमीचे मूल्यांकन**: मार्केट कॅप वाढल्यास कंपनीची स्थिरता वाढते, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना कमी जोखम वाटू शकते.
4. **शेअर बाजारातील स्थिती**: मार्केट कॅप कमी झाल्यास कंपनीचे आर्थिक स्थिती किंवा बाजारातील स्थितीवरील अनिश्चितता लक्षात येण्यास मदत होते.

Investstocks

❖ शेअर बाजाराची रचना (Stock Market Structure)

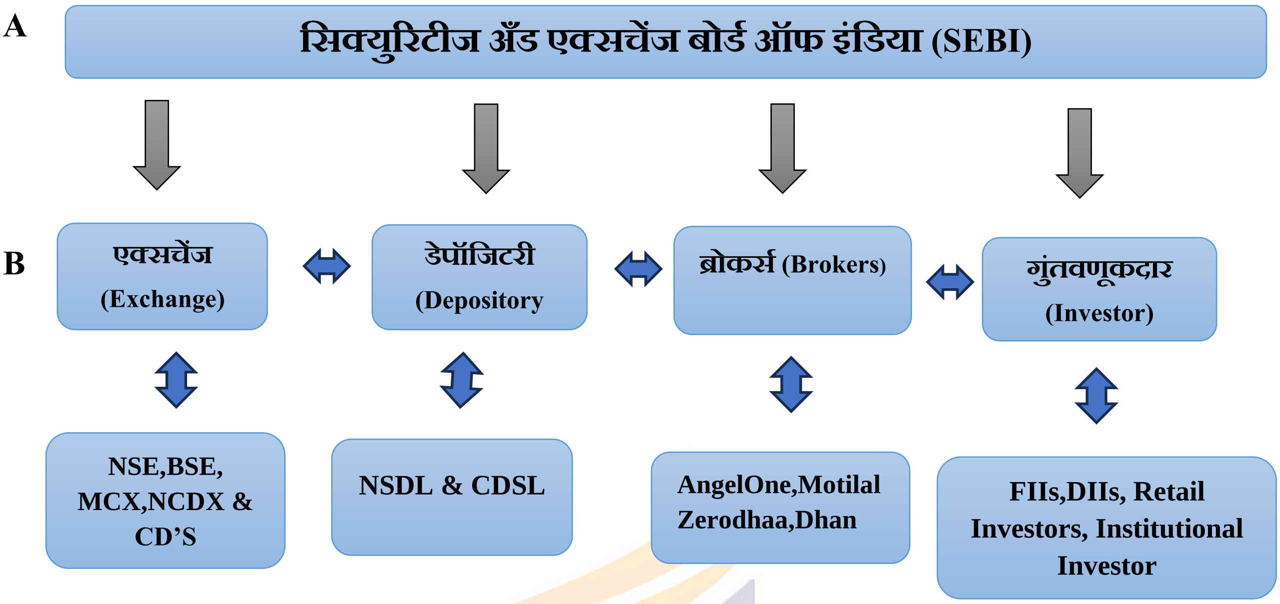

1.SEBI (Securities and Exchange Board of India)

सेबी (SEBI) म्हणजे भारतीय सिक्युरिटीज आणि एक्स्चेंज बोर्ड (Securities and Exchange Board of India) आहे, जो भारतातील भांडवली बाजाराचे नियमन करणारी संस्था आहे. सेबीची स्थापना १९८८ मध्ये झाली आणि १९९२ मध्ये सेबीला कायदेशीर अधिकार प्राप्त झाले. सेबीची मुख्य जबाबदारी म्हणजे भारतातील गुंतवणूकदारांचे संरक्षण करणे, भांडवली बाजारात पारदर्शकता आणणे आणि अनियमितता रोखणे हे आहे.

✓ **SEBI च्या मुख्य भूमिका:**

1. **नियमन**:
   - SEBI भारतीय भांडवली बाजाराच्या सर्व घटकांचे नियमन करते, ज्यामध्ये स्टॉक्स, म्युचुअल फंड्स, ब्रोकर आणि इतर वित्तीय संस्थांचा समावेश आहे.

2. **गुंतवणूकदारांचे संरक्षण**:

    - गुंतवणूकदारांचे हित सुरक्षित ठेवण्यासाठी विविध नियम आणि निर्देश तयार करणे. हे धोके, फसवणूक आणि भ्रामक प्रथांपासून गुंतवणूकदारांना सुरक्षित करते.

3. **मार्केट विकास**:

    - भांडवली बाजाराच्या विकासासाठी उपयुक्त धोरणे आणि कार्यक्रमांची रचना करणे. यामध्ये बाजारातील तरलता वाढवणे आणि नवीन वित्तीय उत्पादने तयार करणे समाविष्ट आहे.

4. **माहितीची पारदर्शकता**:

    - कंपन्यांना योग्य आणि वेळेवर माहिती जाहीर करण्याची आवश्यकता ठरवणे, जेणेकरून गुंतवणूकदार योग्य निर्णय घेऊ शकतील.

5. **बाजारातील व्यावसायिकता**:

    - स्टॉक एक्सचेंजेस, ब्रोकर, आणि इतर वित्तीय संस्थांच्या कार्यप्रणालीमध्ये व्यावसायिकता आणि नैतिकता सुनिश्चित करणे.

6. **अन्वेषण आणि कारवाई**:

    - नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्या व्यक्तींवर आणि संस्थांवर अन्वेषण करणे आणि त्यांना आवश्यक ती कारवाई करणे.

7. **शिक्षण आणि जागरूकता**:

    - गुंतवणूकदारांमध्ये वित्तीय शिक्षण आणि जागरूकता वाढवण्यासाठी कार्यशाळा, सेमिनार आणि माहितीपूर्ण कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.

8. **भांडवली बाजाराचे पर्यवेक्षण**:

    - भांडवली बाजाराच्या सर्व घटकांचे सतत निरीक्षण करणे आणि त्यांच्या कार्यप्रणालीवर लक्ष ठेवणे.

2.एक्सचेंज (Exchange)

एक्सचेंज (Exchange) म्हणजे एक प्लॅटफॉर्म किंवा मार्केट जिथे विविध प्रकारच्या आर्थिक साधनांचा व्यापार केला जातो. या साधनांमध्ये स्टॉक्स, बॉंड्स, कमोडिटी, डेरिवेटिव्हस, आणि चलन (Currency) यांचा समावेश होतो. एक्सचेंजचा मुख्य उद्देश व्यापाराच्या प्रक्रियेला सुलभ करणे आणि योग्य किमतीवर व्यापार साधणे हा असतो.

✓ **प्रमुख प्रकारचे एक्सचेंज:**

1. **स्टॉक एक्सचेंज**:
    - **उदाहरण**: बॉम्बे स्टॉक एक्सचेंज (BSE), नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज (NSE)
    - येथे कंपन्यांच्या शेअर्सचा व्यापार केला जातो. गुंतवणूकदारांनी शेअर्स खरेदी किंवा विक्री करण्यासाठी या एक्सचेंजवर प्रवेश केला जातो.
2. **कमोडिटी एक्सचेंज**:
    - **उदाहरण**:मल्टी कमोडिटी एक्सचेंज (MCX), एनसीडीएक्स (NCDEX)
    - येथे विविध कमोडिटी, जसे की सोने, चांदी, गहू, तेल इत्यादींचा व्यापार केला जातो.
3. **चलन (Currency) एक्सचेंज**:
    - वयेथे विविध देशांच्या करन्सीजचा व्यापार केला जातो. हे जगातील सर्वात मोठे वित्तीय बाजार आहे.

✓ **एक्सचेंजचे महत्व:**

1. **तरलता**: एक्सचेंज बाजारात तरलता वाढवतो, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना त्यांच्या संपत्तीचे खरेदी-विक्री करणे सुलभ होते.
2. **किमतींची पारदर्शकता**: एक्सचेंज मार्केटमध्ये किमतींची पारदर्शकता सुनिश्चित करतो, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना योग्य निर्णय घेता येतात.
3. **नियमन**: एक्सचेंज सामान्यतः सरकार किंवा वित्तीय नियामक संस्थांद्वारे नियंत्रित असतात, ज्यामुळे बाजाराची स्थिरता आणि सुरक्षा वाढते.
4. **गुंतवणूक साधने**: एक्सचेंज विविध गुंतवणूक साधने उपलब्ध करून देतो, ज्यामुळे गुंतवणूकदारांना विविध प्रकारच्या वित्तीय साधनांमध्ये गुंतवणूक करण्याची संधी मिळते.
5. **जोखीम व्यवस्थापन**: डेरिवेटिव्ह एक्सचेंजवर ट्रेडिंग करून गुंतवणूकदार आपली जोखीम व्यवस्थापित करू शकतात.

3.डेपॉजिटरी (Depository):

डेपॉजिटरी (**Depository**) म्हणजे एक संस्था जी वित्तीय साधनांच्या सुरक्षिततेसाठी, संचयासाठी आणि नोंदणीसाठी कार्य करते. डिपॉजिटरीद्वारे गुंतवणूकदारांचे शेअर्स, बॉंड्स, आणि अन्य वित्तीय साधनांचे इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात व्यवस्थापन & जतन केले जाते. भारतात, **डिपॉजिटरी** च्या प्रमुख संस्थांमध्ये **CDSL (Central Depository Services Limited)** आणि **NSDL (National Securities Depository Limited)** यांचा समावेश होतो.

✓ **डेपॉजिटरीचे मुख्य कार्य:**

1. **इलेक्ट्रॉनिक नोंदणी**:
   - डेपॉजिटरी वित्तीय साधनांची इलेक्ट्रॉनिक नोंदणी करते ,ज्यामुळे गुंतवणूकदारांचे आर्थिक मालमत्ता सुरक्षित आणि सुलभपणे व्यवस्थापित केली जातात.
2. **शेअर ट्रान्सफर**:
   - गुंतवणूकदारांना त्यांच्या शेअर्स आणि अन्य वित्तीय साधनांचे ट्रान्सफर सुलभपणे करणे. यामुळे ट्रेडिंग प्रक्रियेतील वेळ आणि खर्च कमी होतो.
3. **सुरक्षा**:
   - डेपॉजिटरी गुंतवणूकदारांच्या आर्थिक मालमत्तांची सुरक्षा सुनिश्चित करते, ज्यामुळे चोरी, फसवणूक किंवा नुकसान होण्याचा धोका कमी होतो.
4. **डिविडेंड आणि इंटरेस्ट वितरण**:
   - डेपॉजिटरी गुंतवणूकदारांना त्यांच्या शेअर्सवर आणि बॉंड्सवर डिविडेंड आणि इंटरेस्ट वितरित करतो.
5. **व्यवस्थापन सेवा**:
   - गुंतवणूकदारांना त्यांच्या वित्तीय मालमत्तांचे व्यवस्थापन आणि स्थितीच्या अहवालांसाठी सेवा प्रदान करणे.
6. **मार्केट माहिती**:
   - डेपॉजिटरी गुंतवणूकदारांना मार्केटच्या घडामोडींची माहिती पुरवतो, ज्यामुळे त्यांना निर्णय घेण्यास मदत होते.

✓ **डेपॉजिटरीचे महत्त्वाची वैशिष्ट्ये:**

- **डिमॅट खाती**: गुंतवणूकदारांचे डिमॅट खाती (Demat Accounts) डेपॉजिटरीद्वारे व्यवस्थापित केले जातात, जिथे शेअर्स आणि इतर वित्तीय साधने सुरक्षित ठेवली जातात.
- **गुंतवणूकदारांचे संरक्षण**: डेपॉजिटरी गुंतवणूकदारांचे अधिकार आणि त्यांच्या मालमत्तांचे संरक्षण करते.
- **तंत्रज्ञानाचा वापर**: आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे माहिती सुरक्षित ठेवणे आणि साधने जलद प्रमाणात व्यवस्थापित करणे.

4.**ब्रोकर्स** (Brokers):

ब्रोकर्स (Brokers) म्हणजे वित्तीय साधनांच्या खरेदी आणि विक्रीसाठी मध्यस्थ. ते गुंतवणूकदार आणि बाजार यांच्यामध्ये संवाद साधतात आणि व्यापार प्रक्रिया सुलभ करतात. ब्रोकर्स विविध प्रकारच्या वित्तीय साधनांमध्ये काम करतात, जसे की स्टॉक्स, बॉन्ड्स, कमोडिटीज, डेरिवेटिव्हस, आणि चलन (Currency).

✓ **ब्रोकर्सची मुख्य भूमिका:**

1. **व्यापाराची सुविधा**:
   - ब्रोकर्स गुंतवणूकदारांना त्यांच्या आवश्यकतांनुसार शेअर्स, बॉन्ड्स, आणि इतर वित्तीय साधनांचा व्यापार करण्यात मदत करतात.
2. **मार्केट माहिती**:
   - ब्रोकर्स त्यांच्या क्लायंटना बाजारातील ट्रेंड, किंमती, आणि इतर महत्त्वाच्या माहितीच्या आधारे मार्गदर्शन करतात.
3. **गुंतवणूक सल्ला**:
   - अनेक ब्रोकर्स गुंतवणूकदारांना त्यांच्या पोर्टफोलिओसाठी सल्ला देतात, ज्यामुळे योग्य निर्णय घेण्यास मदत होते.
4. **कमिशन प्राप्त करणे**:
   - ब्रोकर्स त्यांच्या सेवा आणि ट्रान्झॅक्शनसाठी कमिशन किंवा फीस घेतात.

5. **व्यवस्थापन सेवा**:
   - काही ब्रोकर्स गुंतवणूकदारांच्या पोर्टफोलिओचे व्यवस्थापन करतात, ज्यामध्ये संपत्तीचे समतोल ठेवणे आणि नवीन गुंतवणुकीची निवड करणे यांचा समावेश असतो.

✓ **ब्रोकर्सचे प्रकार:**

1. **फुल-सर्व्हिस ब्रोकर्स (Professional Broker):**
   - हे व्यापक सेवांची ऑफर करतात, जसे की गुंतवणूक सल्ला, पोर्टफोलिओ व्यवस्थापन, आणि रिसर्च.
   - **उदाहरण: Angel One,Motilal Oswal,Nirmal Bang.**

2. **डिस्काउंट ब्रोकर्स (Discount Broker):**
   - हे कमी खर्चात सेवा प्रदान करतात, ज्यात कमी शुल्क आकारले जाते, परंतु गुंतवणूक सल्ला कमी असतो.
   - **उदाहरण: Zerodaha,Dhan,Samco.**

3. **बँक ब्रोकर्स (Bank Broker):**
   - हे डिजिटल प्लॅटफॉर्मद्वारे व्यापार करण्याची सुविधा देतात, जसे की मोबाइल ॲप्स आणि वेब पोर्टल्स.
   - **उदाहरण:HDFC Securities,Kotak Securities ,SBI Securities.**

5. **गुंतवणूकदार** (Investor):

गुंतवणूकदार (Investor) म्हणजे तो व्यक्ती किंवा संस्था जी आपले पैसे, वेळ,अथवा संसाधने विविध वित्तीय साधनांमध्ये गुंतवते, ज्या गुंतवणुकीतून आर्थिक नफा किंवा परतावा मिळविण्याची अपेक्षा असते. गुंतवणूकदार विविध प्रकारच्या साधनांमध्ये गुंतवणूक करू शकतो, जसे की शेअर्स, बाँड्स, म्युच्युअल फंड्स, रिअल इस्टेट, गोल्ड, इत्यादी. गुंतवणूकदारांचे मुख्य उद्दिष्ट म्हणजे संपत्ती निर्माण करणे आणि आर्थिक सुरक्षितता साध्य करते.

✓ **गुंतवणूकदारांचे प्रकार**

1. **किरकोळ गुंतवणूकदार (Retail Investors):**
   - हे वैयक्तिक गुंतवणूकदार असतात जे आपल्या वैयक्तिक गरजांसाठी आणि उद्दिष्टांसाठी शेअर बाजारात गुंतवणूक करतात.
   - उदाहरण: एक सामान्य व्यक्ती जो म्युच्युअल फंड किंवा शेअरमध्ये गुंतवणूक करतो.
2. **संस्थात्मक गुंतवणूकदार (Institutional Investors):**
   - यामध्ये मोठ्या वित्तीय संस्थांचा समावेश होतो, जसे की बँका, म्युच्युअल फंड्स, पेन्शन फंड्स, विमा कंपन्या, इ.
   - हे गुंतवणूकदार मोठ्या प्रमाणात भांडवल गुंतवतात आणि त्यांच्या गुंतवणुकीमुळे बाजारावर मोठा प्रभाव पडतो.
3. **विदेशी गुंतवणूकदार (Foreign Investors):**
   - परदेशातील व्यक्ती किंवा संस्था जी एका देशाच्या बाहेरील वित्तीय साधनांमध्ये गुंतवणूक करते.
   - उदाहरण: विदेशी संस्थात्मक गुंतवणूकदार (FII) किंवा विदेशी पोर्टफोलिओ गुंतवणूकदार (FPI).
4. **HNI गुंतवणूकदार (Value Investors):**
   - हे गुंतवणूकदार स्टॉक्समध्ये मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक करतात.
   - उदाहरण:राकेश झुनझुनवाला

✓ **गुंतवणूकदारांच्या भूमिका आणि महत्त्व:**

1. **भांडवल निर्मिती**: गुंतवणूकदार विविध उद्योगांना भांडवल उपलब्ध करून देतात, ज्यामुळे व्यवसायांची वाढ होते आणि रोजगार निर्मितीला चालना मिळते.
2. **बाजारातील स्थिरता**: गुंतवणूकदारांची भागीदारी आणि विश्वास बाजारातील स्थिरता राखण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावते.
3. **नवीन उपक्रमांना चालना**: गुंतवणूकदार त्यांच्या निधीद्वारे स्टार्टअप्स आणि नवीन तंत्रज्ञानातील प्रकल्पांना पाठिंबा देतात.

❖ दीर्घकालीन गुंतवणूकीचे फायदे(Benefits Of Long Term Investment)

1.कंपाऊंडिंगचा फायदा:

दीर्घकालीन गुंतवणुकीमध्ये कंपाऊंडिंगचा (Compound Interest) प्रभाव खूप महत्त्वाचा ठरतो. वेळेनुसार मिळणाऱ्या परताव्यावर परताव मिळत राहतो. हे एकाच वेळी मोठ्या प्रमाणावर संपत्ती निर्माण करू शकते.

2. जोखीम कमी होते:

शेअर बाजारात अल्पकालीन गुंतवणुकीची जोखीम जास्त असते, कारण बाजारातील किंमती दररोज बदलत असतात. दीर्घकालीन गुंतवणूक केल्यास, कंपन्यांचे वाढीचे चक्र आणि बाजारातील चढ-उतारांचा कमी परिणाम होतो.

3. भावनिक निर्णय टाळता येतात:

अल्पकालीन गुंतवणूकदार भावनिक निर्णय घेऊन विक्री किंवा खरेदी करू शकतात, ज्यामुळे नुकसान होण्याची शक्यता वाढते. परंतु, दीर्घकालीन गुंतवणूक करताना संयम बाळगल्याने भावनिक निर्णयांची टाळणी होते.

4. **भांडवल वाढवण्याची क्षमता:**

दीर्घकालीन गुंतवणुकीत चांगल्या कंपन्यांमध्ये गुंतवणूक केल्यास, त्या कंपन्यांचा व्यवसाय, नफा आणि शेअरची किंमत हळूहळू वाढते. त्यामुळे गुंतवणूकदाराच्या संपत्तीमध्येही वाढ होते.

5. **टॅक्स फायदे:**

दीर्घकालीन गुंतवणुकीवर (एक वर्षांपेक्षा जास्त काळ) मिळणाऱ्या नफ्यावर अल्पकालीन गुंतवणुकीपेक्षा कमी कर लागतो. त्यामुळे दीर्घकालीन गुंतवणूक फायदेशीर ठरते.

6. संशोधन आणि विश्लेषणाचा फायदा:

दीर्घकालीन गुंतवणूक करणारे गुंतवणूकदार कंपन्यांचा अभ्यास आणि संशोधन करून गुंतवणूक करतात. यामुळे त्यांना मजबूत कंपन्यांमध्ये गुंतवणूक करण्याची संधी मिळते.

7.लिक्विडिटी:

लिक्विडिटीमुळे तुम्हाला कोणत्याही मालमत्तेचे खरेदी किंवा विक्री सहजपणे करता येते. यामुळे बाजारातील गुंतवणुकीला गती मिळते. लिक्विडिटी असलेल्या संपत्तीमध्ये गुंतवणूक केल्यास, गरज भासल्यास ती मालमत्ता विकून रोख पैसा मिळवता येतो. त्यामुळे आपत्कालीन परिस्थितीत जोखीम कमी करता येते.

8. डिव्हिडेंड :

डिव्हिडेंड हा एक प्रकारचा नफा (Profit) आहे जो कंपनी तिच्या शेअरहोल्डर्सना त्यांच्या गुंतवणुकीवर दिला जातो. कंपनीला मिळालेल्या एकूण नफ्याचा काही भाग कंपनी आपल्या भागधारकांना वाटप करते, ज्याला डिव्हिडेंड म्हणतात.

9. **बोनस शेअर:**

बोनस शेअर म्हणजे कंपनीकडून तिच्या विद्यमान भागधारकांना विनामूल्य दिलेले अतिरिक्त शेअर्स. कंपनी आपला राखून ठेवलेला नफा किंवा अतिरिक्त रक्कम भागधारकांना शेअर्सच्या स्वरूपात परत देते, ज्याला बोनस शेअर्स म्हणतात.

❖ कंपाउंडिंगची ताकद (Power of Compounding)

"कंपाउंडिंग म्हणजे साध्या भाषेत असे की,तुम्हाला मिळालेल्या व्याजावर देखील व्याज मिळणे." कंपाउंडिंगच्या प्रक्रियेत, गुंतवणुकीवर मिळालेला परतावा (नफा) पुन्हा गुंतवला जातो, ज्यामुळे भविष्यातील परतावा मोठ्या प्रमाणात वाढतो. म्हणूनच, कंपाउंडिंगला *"जगातील आठवे आश्चर्य"* देखील म्हटले जाते.

कंपाउंडिंग कसे काम करते?

कंपाउंडिंगचे गणित साधे आहे: जेव्हा तुम्ही गुंतवणूक करता आणि मिळालेला नफा पुन्हा गुंतवणूक करता, तेव्हा पुढील कालावधीत तुम्हाला मिळणारे परतावे हे मूळ गुंतवणुकीवर आणि आधीच्या नफ्यावर आधारित असतात.

✓ **उदाहरणासह समजूया :**

समजा, तुम्ही दरवर्षी १२% वार्षिक व्याजाने ₹१,००,००० गुंतवले आहेत. यावर कंपाउंडिंगच्या मदतीने किती मोठी रक्कम तयार होऊ शकते हे पाहू:

- **प्रथम वर्ष:**
  ₹१,००,००० × १२% = ₹१२,००० (पहिल्या वर्षातील व्याज)
  आता, तुमच्याकडे एकूण रक्कम आहे: ₹१,००,००० + ₹१२,००० = ₹१,१२,०००

- **दुसरे वर्ष:**
  ₹१,१२,००० × १२% = ₹१३,४४० (दुसऱ्या वर्षातील व्याज)
  आता तुमच्याकडे एकूण रक्कम आहे: ₹१,१२,००० + ₹१३,४४० = ₹१,२५,४४०

- **तिसरे वर्ष:**
  ₹१,२५,४४० × १२% = ₹१५,०५२.८० (तिसऱ्या वर्षातील व्याज)
  आता एकूण रक्कम आहे: ₹१,२५,४४० + ₹१५,०५२.८० = ₹१,४०,४९२.८०

अशा प्रकारे, तुम्ही जितका जास्त काळ गुंतवणूक ठेवता, तितकी रक्कम वाढत जाते आणि कंपाउंडिंगचा जादुई प्रभाव दिसून येतो.

दीर्घकालीन उदाहरण:

आता एक दीर्घकालीन उदाहरण बघू. मानूया, तुम्ही ₹१,००,००० दरवर्षी १२% वार्षिक कंपाउंडिंग दराने गुंतवले आहेत आणि ही रक्कम २० वर्षे ठेवली आहे:

- **मूळ रक्कम:** ₹१,००,०००
- **वाढीचा दर:** १२% वार्षिक
- **कालावधी:** २० वर्षे

२० वर्षांनंतरची रक्कम:

फॉर्म्युला वापरून: **A = P(1 + r/n)^(nt)**

- P = मूळ रक्कम (₹१,००,०००)
- r = वार्षिक व्याज दर (१२% किंवा 0.12)
- n = कंपाउंडिंगची वारंवारिता (दरवर्षी = १)
- t = कालावधी (२० वर्षे)

= ₹१,००,००० × (१ + 0.12) ^ 20
= ₹९,६४,६२९ (सुमारे ₹१० लाख)

✓ **कंपाउंडिंगच्या ताकदीचे फायदे:**

1. **मूल्य वृद्धी:** नियमित गुंतवणूक आणि कंपाउंडिंगमुळे मूळ रक्कम मोठ्या प्रमाणात वाढू शकते.
2. **गुंतवणुकीत सातत्य:** अधिक काळ गुंतवणूक ठेवल्यास, कंपाउंडिंगचे फायदे वाढत जातात.
3. **आर्थिक स्थैर्य:** दीर्घकालीन गुंतवणूकदारांसाठी कंपाउंडिंग आर्थिक स्थैर्य आणि सुरक्षितता प्रदान करते.

Investstocks

❖ म्युच्युअल फंड(Mutule Fund)

म्युच्युअल फंड म्हणजे एक गुंतवणूक साधन आहे, ज्यामध्ये अनेक गुंतवणूकदारांची रक्कम एकत्रित केली जाते आणि एक विशेषज्ञ फंड मॅनेजर त्याचे व्यवस्थापन करतो. म्युच्युअल फंडामध्ये गुंतवणूकदारांची रक्कम वेगवेगळ्या प्रकारच्या शेअर्स, बॉण्ड्स, डेट सिक्युरिटीज आणि इतर वित्तीय साधनांमध्ये गुंतवली जाते.

म्युच्युअल फंडचे महत्त्व:

१. **विविधीकरण (Diversification):**
म्युच्युअल फंडामध्ये एकाचवेळी अनेक प्रकारच्या शेअर्स आणि सिक्युरिटीजमध्ये गुंतवणूक केली जाते, ज्यामुळे गुंतवणुकीची जोखीम कमी होते.

२. **विशेषज्ञ व्यवस्थापन:**
म्युच्युअल फंडाचे व्यवस्थापन एक कुशल आणि अनुभवी फंड मॅनेजर करतो, जो गुंतवणूकदारांच्या रकमेची योग्य गुंतवणूक आणि जोखीम व्यवस्थापन करतो.

म्युच्युअल फंडचे प्रकार:

१. **इक्विटी फंड (Equity Fund):**
इक्विटी फंड म्हणजे असे फंड, ज्यामध्ये जास्तीत जास्त गुंतवणूक शेअर्समध्ये केली जाते. यामध्ये परतावा जास्त मिळण्याची शक्यता असते, परंतु जोखीम देखील जास्त असते.

२. **डेट फंड (Debt Fund):**
डेट फंड हे कमी जोखमीचे फंड असतात, ज्यामध्ये सरकारी बॉण्ड्स, कंपनीच्या बॉण्ड्स आणि इतर सुरक्षित साधनांमध्ये गुंतवणूक केली जाते.

३. **हायब्रिड फंड (Hybrid Fund):**
या फंडात इक्विटी आणि डेट दोन्ही साधनांमध्ये गुंतवणूक केली जाते. जोखीम आणि परतावा यांचा संतुलन साधला जातो.

४. **लिक्विड फंड (Liquid Fund):**
हे फंड अल्पावधीच्या सुरक्षित साधनांमध्ये गुंतवणूक करतात. ते गुंतवणुकीचे पैसे काढण्यासाठी सोपे आणि तरल असतात.

✓ म्युच्युअल फंड कसे कार्य करतात?

१. गुंतवणूकदार म्युच्युअल फंडाच्या योजनेत पैसे गुंतवतात.

२. फंड मॅनेजर ही रक्कम विविध साधनांमध्ये गुंतवतो.

३. फंडाची एकूण वाढ आणि परतावा प्रत्येक गुंतवणूकदाराच्या युनिट्समध्ये परावर्तित होतो.

४. जेव्हा गुंतवणूकदार आपले युनिट्स विकतात, तेव्हा त्यांना बाजारमूल्याप्रमाणे पैसे मिळतात.

✓ म्युच्युअल फंडचे फायदे:

- **लवचिकता:** कमी रकमेपासून सुरू करण्याची सुविधा.
- **जोखीम कमी करणे:** विविधीकरणामुळे जोखीम कमी होते.
- **व्यवसायातील तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन:** फंड मॅनेजर्सच्या तज्ज्ञ मार्गदर्शनामुळे गुंतवणूक योग्यरित्या व्यवस्थापित होते.
- **पारदर्शकता:** म्युच्युअल फंड कंपन्या त्यांच्या पोर्टफोलिओ आणि परताव्याची माहिती नियमितपणे उपलब्ध करून देतात.
- **म्युच्युअल फंड्स** हे **SEBI (Securities and Exchange Board of India)** द्वारा नियमन (Regulated) केले जातात.

✓ म्युच्युअल फंडसाठी SIP (Systematic Investment Plan) म्हणजे काय?

SIP म्हणजे एक नियोजनबद्ध पद्धत आहे ज्याद्वारे तुम्ही दरमहा एक ठराविक रक्कम म्युच्युअल फंडामध्ये गुंतवू शकता. यामुळे बाजारातील उतार-चढावांचा सरासरी फायदा मिळवता येतो आणि कमी रकमेपासून सुरुवात करता येते.

उदाहरण:

समजा, तुम्ही महिन्याला ₹५००० SIP म्हणून म्युच्युअल फंडात गुंतवता. जर या फंडाने वार्षिक १२% परतावा दिला, तर २० वर्षांनंतर तुमची एकूण गुंतवणूक सुमारे ₹४० लाख होऊ शकते. हे कंपाउंडिंगच्या ताकदीचे एक उत्तम उदाहरण आहे.

❖ कर व्यवस्थापन (Taxation)

शेअर बाजारातील गुंतवणुकीवरील **कर व्यवस्थापन** (Taxation) समजून घेणे खूप महत्त्वाचे आहे, कारण विविध प्रकारच्या गुंतवणुकींवर वेगवेगळ्या प्रकारे कर आकारला जातो. शेअर बाजारातील करप्रणाली समजून घेणे गुंतवणुकीच्या नियोजनासाठी उपयुक्त ठरू शकते.

1. इक्विटी (Equity) वर कर:

✓ **कॅपिटल गेन टॅक्स (Capital Gains Tax):**

- **शॉर्ट-टर्म कॅपिटल गेन (STCG):**
  जर तुम्ही शेअर्स एका वर्षाच्या आत विकले, तर त्यावर **20% शॉर्ट-टर्म कॅपिटल गेन कर** लागतो. उदा., तुम्ही ₹१ लाख नफा कमवला तर, ₹ २०,००० कर द्यावा लागेल.

- **लाँग-टर्म कॅपिटल गेन (LTCG):**
  जर तुम्ही शेअर्स एका वर्षानंतर विकले, तर **₹१.२५ लाखांपेक्षा जास्त नफ्यावर १२.५ % कर** लागतो, परंतु **कोणतीही इंडेक्सेशनचा लाभ** उपलब्ध नाही. म्हणजेच, ₹१.२५ लाखांपेक्षा अधिक नफ्यावर कर लागू होतो.

2. म्युच्युअल फंड्सवर कर (Tax on Mutual Funds):

इक्विटी म्युच्युअल फंड्स:

- **शॉर्ट-टर्म (१ वर्षाच्या आत विकल्यास):** २० % STCG लागू.
- **लाँग-टर्म (१ वर्षानंतर विकल्यास):** ₹१.२५ लाखांपेक्षा जास्त नफ्यावर १२.५ % LTCG लागू.

डेट म्युच्युअल फंड्स:

- **शॉर्ट-टर्म (३ वर्षांच्या आत विकल्यास):** गुंतवणूकदाराच्या कर स्लॅबप्रमाणे कर लागू होतो .
- **लाँग-टर्म (३ वर्षांनंतर विकल्यास):** इंडेक्सेशनचा लाभ मिळतो, आणि २०% LTCG लागू होतो.

3. लाभांश (Dividend) वर कर:

२०१९-२० च्या बजेटपासून, **लाभांशावर कर** गुंतवणूकदाराच्या कर स्लॅबप्रमाणे आकारला जातो. यापूर्वी, कंपन्या लाभांश वितरणावर DDT (Dividend Distribution Tax) भरत असत, परंतु आता हा लाभांश प्राप्तीवर गुंतवणूकदाराकडून १० % कर आकारला जातो.

4. सिक्युरिटीज ट्रान्झॅक्शन टॅक्स (STT):

STT हा एक अप्रत्यक्ष कर आहे, जो इक्विटी शेअर्सच्या खरेदी आणि विक्रीवर साधारण ०.०१ ते ०.१ % पर्यन्त लागू होतो. सामान्यत:, शेअर खरेदीवर STT कमी आणि विक्रीवर जास्त आकारला जातो.

5. स्टॅम्प ड्युटी:

स्टॅम्प ड्युटी म्हणजे शेअर बाजारातील आर्थिक व्यवहारांवर आकारला जाणारा एक कर आहे. जेव्हा आपण कोणतेही शेअर्स किंवा सिक्युरिटीज खरेदी किंवा विक्री करतो, तेव्हा त्या व्यवहारावर सरकारकडून **स्टॅम्प ड्युटी** आकारली जाते.

- स्टॅम्प ड्युटी ही शेअर्सच्या **फक्त खरेदीवर लागू** होते, विक्रीवर नाही. त्यामुळे जेव्हा आपण शेअर्स विकतो, तेव्हा त्यावर स्टॅम्प ड्युटी लागू होत नाही.

6 .GST:

शेअर बाजारात थेट GST लागू होत नाही, परंतु काही सेवा शुल्कांवर GST लागू होते:

1. **ब्रोकरेजवर GST:**
   शेअर्स खरेदी-विक्री करताना दिल्या जाणाऱ्या ब्रोकरेजवर १८% GST लागू होतो.

2. **DP चार्जेसवर GST:**
   DP (Depository Participant) कडून घेतल्या जाणाऱ्या चार्जेसवरही १८% GST लागू होतो.

7 . इंट्राडे ट्रेडिंगवर कर (Tax on Intraday Trading):

इंट्राडे ट्रेडिंगमध्ये केलेला नफा हा तुमच्या **इतर उत्पन्नांप्रमाणे (Income from Other Sources)** मानला जातो, आणि यावर तुमच्या कर स्लॅबनुसार कर आकारला जातो.

8 . SIP (Systematic Investment Plan) वर कर:

SIP हा म्युच्युअल फंड गुंतवणुकीचा एक मार्ग आहे, ज्यावर कर प्रणाली अगोदर सांगितल्याप्रमाणे इक्विटी किंवा डेट फंडांसाठी ठरलेली असते. प्रत्येक SIP हप्त्याचा स्वतंत्रपणे कालावधी पाहिला जातो.

9 . बोनस शेअर्स वर कर:

बोनस शेअर्स मिळाल्यास त्यावर कर लागू होत नाही, परंतु हे शेअर्स विकल्यास त्यावर LTCG किंवा STCG लागू होतो.

10. कर बचत योजना (Tax Saving Schemes):

ELSS (Equity Linked Saving Scheme) सारख्या म्युच्युअल फंड योजनांमध्ये गुंतवणूक केल्यास, सेक्शन 80C अंतर्गत ₹१.५ लाखांपर्यंत कर सूट मिळते.

❖ शेअर बाजारातील १० सुवर्णनियम (Golden Rules)

शेअर बाजारात गुंतवणूक करताना यशस्वी होण्यासाठी काही नियमांचे पालन करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. हे नियम तुमच्या गुंतवणुकीसाठी दिशा ठरवण्याचे काम करतात. चला तर मग पाहूया शेअर बाजारातील १० सुवर्णनियम:

1. संशोधन आणि अभ्यास करा (Market Study & Research)

कोणत्याही कंपनीत गुंतवणूक करण्यापूर्वी तिच्या व्यवसायाचे स्वरूप, आर्थिक स्थिती, व्यवस्थापनाची गुणवत्ता आणि भविष्यातील वाढीच्या संधी यांचा अभ्यास करा. नुसती अफवा किंवा इतरांच्या सल्ल्यावर अवलंबून राहू नका.

2. डे ट्रेडिंग टाळा (Avoid Day Trading):

नवीन गुंतवणूकदारांनी अल्पकालीन ट्रेडिंग टाळावे. शेअर्समध्ये सतत खरेदी-विक्री केल्यास नुकसान होण्याची शक्यता जास्त असते. दीर्घकालीन दृष्टिकोन ठेवून गुंतवणूक करा.

3. भावनिक निर्णय घेऊ नका (Don't be Panic)

बाजारातील घसरण किंवा वाढीच्या वेळी भावनिक होऊन खरेदी किंवा विक्रीचे निर्णय घेऊ नका. संयम ठेवून दीर्घकालीन उद्दिष्टांसाठी प्रयत्न करा.

4. जोखीम व्यवस्थापन करा (Risk Management)

शेअर बाजारात गुंतवणूक करताना जोखीम व्यवस्थित व्यवस्थापन करणे आवश्यक आहे. तुमच्या गुंतवणुकीचे विविधीकरण (Diversification) करा म्हणजे सर्व पैसे एका कंपनीत किंवा एका सेक्टरमध्ये गुंतवू नका.

5. स्टॉप-लॉसचे पालन करा (Stop Loss)

स्टॉप-लॉस (Stop-Loss) म्हणजे तुमच्या गुंतवणुकीवर एका मर्यादेपर्यंत झालेल्या नुकसानीनंतर आपोआप विक्री होण्याची योजना ठरवणे. यामुळे मोठ्या नुकसानीपासून बचाव होतो.

6. कंपाउंडिंगचा फायदा मिळवा

दीर्घकालीन गुंतवणूक ही कंपाउंडिंगच्या लाभ मिळवण्याचा उत्तम मार्ग आहे. संयम बाळगल्यास तुम्हाला दीर्घकाळात चांगले परतावे मिळू शकतात.

7. बाजारातील चढ-उतारांना सकारात्मकतेने घ्या:

बाजारात चढ-उतार हे स्वाभाविक आहेत. अल्पकालीन चढ-उतारांवर लक्ष केंद्रित करण्याऐवजी दीर्घकालीन वाढीवर भर द्या. धीर आणि संयम ठेवा.

8. योग्य माहितीच्या आधारे निर्णय घ्या:

अफवा, समाजमाध्यमांवरून मिळालेली अपूर्ण माहिती, किंवा नातेवाईकांच्या सल्ल्यावर अवलंबून राहू नका. माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यासाठी अधिकृत स्रोतांचा वापर करा.

9. मूल्यांकन (Valuation) करा:

शेअर खरेदी करण्यापूर्वी त्याची योग्य किंमत तपासा. जास्त किमतीत शेअर खरेदी केल्यास परतावा कमी होऊ शकतो. त्यासाठी P/E रेशियो, EPS इत्यादी आर्थिक निर्देशकांचा अभ्यास करा.

10.**कर्ज घेतलेल्या भांडवलावर ट्रेडिंग करू नका (No Trading with Borrowed Capital)**

शेअर बाजारात गुंतवणूक करताना किंवा ट्रेडिंग करताना कर्ज घेतलेल्या रकमेवर गुंतवणूक करणे खूपच जोखमीचे ठरू शकते.त्यामुळे ते प्रकर्षाने टाळा.

धन्यवाद ..!!

Website :www.investstocks.in

YouTube: www.youtube.com/@investstocksmarathi

Telegram: https://t.me/investstocksoffical

Instagram: www.instagram.com/investstocksofficial

Office Address:

Symphony IT Park,

Nanded City Sinhgad Rd,

Nanded Fata,Nanded

Nanded, Pune-411041

Maharashtra.

Helpline: 7387097907

Investstocks